

Alþingi
Erindi nr. B 139/175
komudagur 8.11.2010

Nefndasvið Alþingis : Iðnaðarnefnd.

Stefnumótandi Byggðaáætlun 2010-2013

Undirritaðir, framkvæmdastjóri SSA og framkvæmdastjóri ÞFA, fyrir hönd Sambands sveitarfélaga á Austurlandi og Þróunarfélags Austurlands, hafa farið yfir tillögu til þingsályktunar um stefnumótandi byggðaáætlun fyrir árin 2010-2013 og senda inn umbeðna eftirfarandi umsögn.

Í apríl mánuði 2009 gerðu sömu aðilar ásamt forstöðumönnum nokkurra stoðstofnana á Austurlandi umsögn við drög að þessari sömu áætlun sem þá var send út til umsagnar. Vísast m.a. til hennar og fylgir hún hér með sem fylgigagn.

Umsögn SSA og ÞFA:

Stjórn SSA hefur 17. maí sl. samþykkt svohljóðandi um fyrirbyggjandi stefnumótandi byggðaáætlun 2010-2013: <http://www.althingi.is/altext/138/s/0910>

“Stjórn SSA telur ekki rétt að afgreiða byggðaáætlun nú þar sem fyrir liggur frá stjórnvöldum að lagðar verða fram tillögur um samþætta sóknaráætlanir fyrir hvern landshluta nú í haust, auk sameiginlegrar áætlunar fyrir allt landið.

Ekki verður því séð að tillagan hafi raunverulegt gildi og byggðaáætlun í núverandi mynd óþörf þar sem sóknaráætlun er ætlað að leysa hana af hólmi.

Stjórn SSA vekur athygli á að landshlutasamtaka sveitarfélaga er vart getið í tillögunni, en þeim er ætlað ákveðið hlutverk í gerð og framkvæmd sóknaráætlunar.

Ítrekuð er skýr afstaða stjórnar SSA um að starfsemi atvinnuþróunarfélaga og landshlutasamtaka sveitarfélaga í landshlutunum verði eflid.

Framtíðarskipulag samstarfs sveitarfélaga og stoðstofnana á Austurlandi, sem nú er unnið með í samstarfi sveitarfélaga og stoðstofnana á Austurlandi byggir á því.

Stjórn SSA vill vinsamlegast beina því til iðnaðaráðherra, sem ráðherra Byggðamála í landinu og samgöngu og sveitarstjórnaráðherra, sem yfirmanns Sveitarstjórnarmála í landinu, að ráðuneyti þeirra samræmi sínar aðgerðir í byggða og sveitarstjórnarmálum. Svo virðist sem lítið sem ekkert “samband” sé þar á milli þegar horft er til fyrirbyggjandi tillögu um stefnumótandi byggðaáætlun 2010-2013.” (tilv. lýkur)

Til áréttingar :

Forsætisráðuneytið: Nú er unnið, undir yfirstjórn forsætisráðuneytisins, að samþættri 20/20 sóknaráætlun, sem nær til alls landsins. Rík áhersla er lögð á aðkomu og þátttöku landshlutasamtaka sveitarfélaga og atvinnuþróunarfélaga úti í landshlutunum í þeirri vinnu. Ef sóknaráætlun landshlutanna, sem m.a. á að byggja á styrkleika og sérstöðu hvers landshluta fyrir sig, á að ná markmiði sínu eins og stefnt er að, er nauðsynlegt að heimamenn finni sig þar velkomna í þeirri vinnu og gerendur í ákvarðanatöku.

Iðnaðarráðuneytið: Stefnumótandi byggðaáætlun Iðnaðarráðuneytisins 2010-2013 gengur í öfuga átt og gerir ráð fyrir áframhaldandi miðstýringu ríkisvaldsins þar sem frumkvæði, ábyrgð og stjórnun úti í landshlutunum eru skorður settar. Hlutverk sveitarfélaganna og samtaka þeirra í framkvæmd áætlunarinnar er veikt og óljóst. Spörin hræða í þeim efnunum.

Sveitarstjórnarráðuneytið: Á vegum ráðuneytis Sveitarstjórnarmála er unnið með, á landsvísu, verkefnið “Nýjar áherslur í eflingu sveitarstjórnarstigsins”. Þar er m.a. unnið með að færa verkefni frá ríkisvaidinu til sveitarfélaganna og stækka sveitarfélögin. Landshlutasamtök sveitarfélaga og atvinnuþróunarfélögin í landshlutunum hafa verið kölluð þar sérstaklega til samstarfs við

ráðuneytið. Unnið er með tilraunaverkefnið " Austurland eitt sveitarfélaga" í samstarfi þessara aðila. Ábyrgð og stjórn verkefnisins er í höndum heimamanna í landshlutanum með stuðningi ríkisvaldsins.

Í stefnumótun Samgöngu og sveitarstjórnarráðuneytisins ,og vinnu henni tengdri, er nú unnið sérstaklega með almenningssamgöngur . Óskað hefur verið eftir og tekið upp náið samstarf við landshlutasamtök sveitarfélaga og atvinnuþróunarfélögin í landshlutunum í þeirri vinnu og útfærslu.

Áhersla er lögð á eftirfarandi a - h:

a) Frumatvinnugreinar, eins og sjávarútvegur og landbúnaður, hafa lítið sem ekkert vægi í Byggðaáætlun 2010-2013. Einnig má benda á að skógrækt og landshlutabundin skógræktarverkefni bænda eru vaxandi atvinnugrein á landsbyggðinni og eiga þar af leiðandi að hafa meira vægi í stefnumótandi byggðaáætlun.

b) Áhersla á erlenda fjárfestingu

Mikilvægt er að slík vinna fyrir svæði sé unnin í samvinnu við sveitarfélögin og atvinnuþróunarfélögin. Einnig er mikilvægt að stefna Íslands í erlendum fjárfestingum sé skýr og gegnsæ. Nauðsynlegt er að upplýsingar um ívilnanir og skattaumhverfi sé á reiðum höndum.

c) Ábyrgð á framkvæmd og eftirfylgni - Stuðningur við svæðisbundna uppbyggingu

Í tillögunni er áberandi að ábyrgð er í flestum tilfellum úthlutað til ráðuneyta eða annarra miðlægra stofnanna. Það er mat Austfirðinga að málefnum fjórðungsins sé betur komið í höndum heimamanna þar sem því verður við komið.

d) Kostnaður tillagna

Það vekur athygli að ekki eru settar fram fjárhæðir við einstaka tillögur og er það miður.

Til að byggðaáætlun hafi það vægi sem nauðsynlegt er til að efla byggð um allt land þarf hún að vera raunveruleg framkvæmdaáætlun en ekki eingöngu það sem túlka mætti sem „viljayfirlýsingu“.

Nauðsynlegt er að hverri tillögu fylgi áætlun um kostnað og fjármögnun. Einnig þarf að tilgreina hver/hverjir ábyrgðaraðili framkvæmdar og fjármagns skuli vera.

e) Tillögur skortir um jöfnun flutningskostaðar.

Mikið hefur verið rætt og ritað um jöfnun flutningskostaðar og nauðsyn þess að koma henni á. Ekkert hefur gerst. Stefnumótandi byggðaáætlun verður að taka á því máli.

Liðir F – G - og H : Ört vaxandi atvinnugreinar í landshlutanum. Frumkvæði heimamanna og ábyrgð fylgist þar að í samstarfi sveitarfélaga, íbúa og atvinnulífs með stuðningi ríkisvaldsins þar sem það á við. Styrkja ber enn frekar þetta frumkvæði og samstarf en ekki veikja það með aukinni miðstýringu.

f) Ferðapjónusta

Vísað er til innsendra athugasemda frá apríl 2009, liðir 23-28 (sjá meðfylgjandi skjal).

g) Menntun

Vísað er til innsendra athugasemda frá apríl 2009, liðir 14, 30 (sjá meðfylgjandi skjal).

h) Menning og listir

Vísað er til innsendra athugasemda frá apríl 2009, liður 32 (sjá meðfylgjandi skjal).

Seyðisfirði 23. maí 2010

Virðingarfyllst,

F.h framangreindra;

Þorvaldur Jóhannsson, framkvæmdastjóri Sambands sveitarfélaga á Austurlandi

Hafliði H. Hafliðason, framkvæmdastjóri Þróunarfélags Austurlands